

NICOLETTIJEVO SPOROČILO O TOLMINCIH IN KRALJU MATJAZU

Milko Matičetov

Natanko pred sto leti je F. di Manzano v *Annali del Friuli* II, 332, objavil za nas pomembni Nicolettijev odlomek o življenju in navadah tolminskih hribovcev v drugi polovici 16. stoletja, z najstarejšo omembo Kralja Matjaža v slovenskem ustnem izročilu. Odkar je Simon Rutar vnesel ta odlomek v našo literaturo (Zvon 1879, 139), ga vsi in povsod navajajo. Naveden je bil tudi že v Slovenskem etnografu (I, 12), kasneje v Grafenauerjevi knjigi *Slovenske pripovedke o Kralju Matjažu*, 1951, 9, in v mojem matjaževskem prispevku v Razpravah 2. razr. SAZU, IV, 1958, 106. Ljubitelju in vnetemu raziskovalcu furlanske preteklosti dr. Gaetanu Perusiniju pa gre zasluga, da je nedavno preveril objavo ob izvirnem besedilu in spoznal, da se Manzano marsikje ni zvesto držal Nicolettija. S tem se je še enkrat pokazalo, kako težko je spreminjati obliko nekega spisa, ne da bi bila prizadeta vsebina!

Dragoceni odlomek iz Nicolettijevega rokopisnega dela *Patriarcato aquileiense di Filippo d'Alenconio* (hrani ga videmska Biblioteka Comunale) bomo odslej morali s Perusinijem brati takole: [Li schiavi di Tolmino, reliquie degli antichi Hunni...] »Cantano l'ineffabili lodi di Cristo, e de Beati, et parimente di Matthia Re incomparabile d'Ungaria, et d'altri huomini fra quella nation celebri in diverse maniere de versi nella lingua loro.« Ali, po naše: [Slovani na Tolminskem, ostanki starih Hunov...] »pojejo o neizmerni slavi Kristusa in blaženih in prav tako o Matiji, ogrskem kralju, ki mu ni enakega, in o drugih med tem narodom znamenitih možeh v več vrst verzih v svojem jeziku.« Celotni odstavek zasluži pač daljšega pretresa. Te vrstice so le začasno opozorilo na stvar, ki je o nji že obširneje pisal G. Perusini: *Notizie di folklore in uno storico friulano del '500*, Estr. da LARES XXIV, fasc. 1—2, 1958. Perusinijev članek med drugim navaja tudi drugačno letnico Nicolettijeve smrti, 1596, namesto pri nas ustaljenega leta 1589.

Riassunto

I DATI DI M. NICOLETTI SUGLI SLOVENI DEL TOLMINESE

Sulle pagine di «Lares» XXIV, 1958, fasc. 1—2, G. Perusini, *Notizie di folklore in uno storico friulano del '500*, ha rivisto coll'originale alla mano il famoso passo nicoletiano sugli Sloveni di Tolmino, importante per la storia della poesia popolare slovena. Qui se ne dà una breve notizia, ripromettendosi di tornare all'argomento.